

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA‘LIM, FAN VA INOVASIYALAR
VAZIRLIGI**

GULISTON DAVLAT UNIVERSITETI

**“DINSHUNOSLIK”
FANINING O‘QUV DASTURI**

Barcha biliv, ta‘lim va yo‘nalishlar uchun

Fan/modul kodi DINB 204	O'quv yili 2023-2024	Semestr 1-2	ECTS - Kreditlar 4	
Fan modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Bolalar, yoshlarning ijtimoiy himoyasi va ta'minoti	60	60	120

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Fanni o'qitishdan maqsad – Fanni o'qitishdan maqsad – talaba-yoshlar tafakkurida dinning mazmunmohiyati, dunyoning diniy manzarasi, diniy va falsafiy qarashlarning o'zaro bog'liqligi, globallashuv va diniy jaryonlari hamda zamonaviy diniy harakatlar, diniy aqidaparastlik, ekstremizm va terrorizmning davlat va jamiyat xavfsizligaga salbiy ta'sirini bilish va unga qarshi kurashishda nazariy bilimlar va amaliy ko'nikmalarni shakllantirishdan iborat.

Fanni o'zlashtrish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Falsafa
2.	Ma'naviyatshunoslik
3	O'zbekiston tarixi
Ta'lim natijalari:	
Bilimlar jihatidan:	
TN1	dinning mohiyati, jamiyat va shaxs hayotidagi o'rni, dunyoviy va diniy bilimlarning mutanosibligi, din va fanning o'zaro aloqasi, diniy ta'lim va dunyoviy ta'limning maqsadlari haqida tasavvurga ega bo'ladi
TN2	dinshunoslik fanini o'rganish orqali turli dinlarning mohiyati, ularning urfodatlari va e'tiqodlari orasidagi farq va umumiylik, diniy va dunyoviy bilimlarning insonlarning bag'rikengligi va o'zaro hurmatini tarbiyalashdagi roli, jahon dinlari, e'tiqodlari va urf odatlari an'analari, diniy-axloqiy g'oyalarning tahlili; dinshunoslikning asosiy tushunchalari, funksiyalari, buddaviylik dini va uning g'yalari; xristianlik dini tarixi va asosiy g'oyalar, katolik pravoslav dinining asosiy g'oyalari va yillardagi farqlar, protestantizm dinidagi

	plyuralizm, islom ta'limotiga oid qarashlar: sunniylik, shialik va xorijiylik, ularning yo'nalishi va mohiyati; kalom ilmiga oid g'oyalar va mu'taziliylar maktabi munosabatlari; diniy fundamentalizm, ekstremizm, fanatizmni vujudga keltirgan manbalar va omillarni bilishi va ulardan foydalana olishi (bilim)	
TN3	diniy e'tiqodning mohiyatini maxalliy urf-odat, an'analarni tushunish, turli dinga ishonuvchilar va ishonmaydiganlar bilan umumiy murosqa qilish, ular bilan mulokot qilish madaniyati; din nomi bilan sun'iy boglangan ma'naviy tahdidlar, axborot xurujlariga qarshi kurashish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak. (ko'nikma)	
Ko'nikmalar jihatidan:		
TN5	diniy ta'limotlarning tarixi va rivojlanish bosqishlarini o'rganish, dinning asl mazmuni bilan uning soxta talqinlarini farqlash malakasini shakllanadi.	
TN6	ekstremizm va terroizmning paydo bo'lish sabablarini aniqlab, va uning oqibatlarini ijtimoiy-falsafiy jihatdan tahlil qila oladi.	
TN7	Diniy va dunyoviy jarayonlarga nisbatan mantiqiy va tanqidiy fikrlash ko'nikmalariga ega bo'ladi	
TN8	Diniy aqidaparastlikning profilaktikasi va unga qarshi kurashda egallangan nazariy bilimlarni amaliy hayotda qo'llay oladi	
FANNING MAZMUNI		
Mashg'ulot shakli: Ma'ruza mashg'ulot: 30 soat		
1/2 semestr		Soat 30
M 1	Din ijtimoiy madaniyat hodisa sifatidagi ahamiyati.	2
M 2	Milliy dinlar	2
M 3	Zardushtiylik dini	2
M 4	Buddaviylik dini	2
M 5	Xristianlik dini	2
M 6	Islom dini	2
M 7	Islom dinining aqidaviy yo'nalishlari va maktablari	2
M 8	Markaziy Osiyo tarixida Xanafiya mazxabining o'rni	2
M 9	O'zbekistonda faoliyat yurituvchi diniy tashkilotlar	2
M10	Zamonaviy diniy harakatlar va sektalar	2
M11	Kiber makonda diniy e'tiqod targ'ibotining ijtimoiy xavfi	2
M12	Missionerlik va prozelitizmning siyosiy-ijtimoiy xavfi	2
M13	Diniy fundamentalizm, radikalizm va terrorizmning tarixi va yo'nalishlari	2
M14	Dunyo hamjamiyatining ekstremizm va terrorizmga qarshi kurash tajribasi	2

M15	Duyoviy bilimlar va diniy e'tiqod birligiga erishishning ahamiyati	2
	Jami:	30

Mashg'ulot shakli: Seminar mashg'ulot: 30 soat		
1/2 semestr		soat
		30
S1	Dinshunoslik fanining predmeti va funksiyalari	2
S2	Dinshunoslik metodologiyasi va dinlarning tasnifi	2
S3	Din psixologiyasi ijtimoiy ahamiyati	2
S4	Milliy dinlarning ijtimoiy taraqqiyot va shaxs e'tiqodini ta'minlashdagi roli	2
S5	Buddaviylik va xristianlik dinning jamiyat taraqqiyotiga ta'siri	2
S6	Islom tafakkuri va madaniyatining shakllanish bosqichlari	2
S7	Qur'on, hadis, fiqh, aqida ilmlarining shakllanish tarixi	2
S8	Islom huquqi va manbalari	2
S9	Tasavvuf va hozirgi zamon	2
S10	Islom inson ma'naviy madaniyatini tarbiyalash omillari haqida	2
S11	O'zbekistonda diniy tashkilotlar va konfessiyalar faoliyati dinamikasi	2
S12	Missionerlik va prozelitizmning diniy etiqodni tanlashga salbiy ta'siri	2
S13	Diniy fundamentalizm, radikalizm va terrorizm xavfsizlikka tahdid	2
S14	Xalqaro tashkilotlarning terrorizmga qarshi kurashining ahamiyati	2
S15	Diniy plyuralizm, diniy tolerantlik, bag'rikenglikning jamiyat hayotidagi o'rni	2
	Jami:	30

Mustaqil ta'lim (MT)		
1	Seminar mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rish va uy vazifalarini bajarish	60
2	Adabiyotlar bilan ishlash	12
3	Mashg'ulotlarga tayyorlanish, manbalar bilan ishlash	12
4	Taqdimotlar yaratish	12
5	Mavzu yuzasidan matn tuzish, matn mazmunini gapirib berish	12
6	Har bir mavzuga oid топшириқларни bajarish	12
	Tavsiya etilayotgan mustaqil ta'lim mavzulari:	
1	Zardushtiylik dini	
2	Buddaviylik dini	
3	Xristianlik dini	
4	Islom dini	
5	O'zbekistonda faoliyat yurituvchi diniy tashkilotlar	

T/r	Asosiy adabiyotlar
1	Muratov D., Alimova M., Karimov J. Dinshunoslik, darslik.– Toshkent, «Navro‘z» nashriyoti, 2019. – 264 b.
2	Raximdjano D., Ernazarov O. Dinshunoslikka kirish. O‘quv qo‘llanma. – T.: «O‘zbekiston faylasuflari milliy jamiyati» nashriyoti, 2018. – 304 b
3	Isojonov R. Qiyosiy dinshunoslik. O‘quv qo‘llanma. – T.: OOO «Complex print», 2020. – 198 b.
4	Kamilov D. Dinshunoslik. O‘quv qo‘llanma. – T.: Lesson Press, 2021. –128 b.
5	Shermuxamedova N.A.Diniy fanatizm fenomeni//Inson falsafasi. – T.: Noshir, 2016. B.314-499.

Qo‘shimcha adabiyotlar:

1	Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo‘limizni qat’iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko‘taramiz. T. 1. - Toshkent: O‘zbekiston.. 2017
2	Mirziyoyev Sh..M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birgaquramiz. - Toshkent: O‘zbekiston. 2017
3	iyoyev Sh.M. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. Toshkent: O‘zbekiston, 2019
4	Mirziyoyev Sh.M. Niyati ulug‘ xalqning ishi ham ulug‘, hayoti yorug‘ vakelajagi farovon. Toshkent: O‘zbekiston, 2019
5	Mirziyoyev Sh.M. Niyati ulug‘ xalqning ishi ham ulug‘, hayoti yorug‘ va kelajagi farovon. Toshkent: O‘zbekiston, 2019
6	K.S.Guttenplan.J.Hornsby.C.Janavay,Readingpillasophy.Blackwell Publishers.Ltd.UK.2003.R-341.
7	A.Azami. Vvedenie v xadisovedenie. Kazan: 2011
8	A.Fitrat. Tanlangan asarlar –Toshkent: Ma’naviyat, 2010 -301 b
9	Abu Xomid G‘azzoliy Kimei saodat//Ikki dune saodatiga eltuvchi bilim. -Samarkand: Imom Buxoriy xalkaro markazi, 2019
10	Rumiy J. Masnaviy. 40 rivoyatga sharx. -Toshkent: Navruz, 2019
11	Abu Xomid G‘azzoliy Kimei saodat//Ikki dune saodatiga eltuvchi bilim. -Samarkand: Imom Buxoriy xalkaro markazi, 2019
12	Islomov Z., Haydarov I. Xristianlik: ibodatxona, ibodat va marosimlari. –Toshkent: Qaqnus nashriyoti, 2020
13	G‘oyibnazarov Sh. Islom terrorizmga qarshi. – Toshkent: “O‘zbekiston”NMIU, 2021
14	David L. McMahan. The Making of Buddhist Modernism. – Oxfordshire: “Oxford University Press”, 2008
15	Todd M. Johnson. Religious Adherents of the World by Continent and Region // Religions of the World: A Comprehensive Encyclopedia of Beliefs and Practices / J. Gordon Melton, Martin Baumann. – Oxford, England: “ABC CLIO”, 2010

Axborot manbalari:

1. <http://www.ziyonet.uz>
2. <http://www.edu.uz>
3. www.google.uz
4. <http://www.gow.uz>

Talabaning fan buyicha o'zlashtirish ko'rsagichini nazorat qilish mezonlari

Talabaning kreditlarni to'plash tartibi

Talabala joriy, oraliq nazorat uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni o'z vaqtida bajarishi, yakuniy nazoratni muvafaqiyatli topshirishi lozim. To'plangan reyting ballari asosida talabaning o'zlashtirish ko'rsatkichlari aniqlanadi.

Nazorat turlari	Nazorat soni	Ajratilgan ball	Jami
I (Joriy nazorat)	20	40	40
1.1. Seminar	15	2	30
1.2. TMI	5	2	10
II (Oraliq nazorat)	4	20	20
2.1. Test	1	5	5
2.2. Nazorat ishi	1	5	5
2.3. Referat	1	5	5
2.4. Konspekt	1	5	5
III (Yakuniy nazorat)	1	40	40
3.1. Yozma ish	1	40	40
Jami:	25	-	100

Izoh: Joriy va Oraliq baholashda jami 36 ball kam olgan talaba yakuniy baholashga kiritilmaydi.

Guliston davlat universitetida talabalar bilimini nazorat qilish joriy, oraliq va yakuniy nazorat turlarini o'tkazish orqali amalga oshiriladi.

Tegishli fan bo'yicha masul professor-o'qituvchilar o'quv dasturi va sillabusida ushbu fandan o'tkaziladigan nazorat turlari, baholash mezonlari va ballar taqsimotini fanning xususiyatidan kelib chiqib, batafsil ko'rsatib o'tishlari lozim.

Talabalar bilimi 100 ballik tizimda quyidagi jadvalda keltirilgan mezonlar asosida baholanadi:

Talabalar bilimini baholash mezonlari

a) 90-100 ball ("a" lo) olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritib olish;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy va amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lish;

- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzularni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha taqdimot tayyorlagan bo'lsa
- mavzular yuzasidan ma'lum lug'at boyligiga ega bo'lsa .

b) 70- 89 ball ("yaxshi") olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- -fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- -fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- -fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini qisman shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa
- mavzular yuzasidan ma'lum lug'at boyligiga ega bo'lsa .

s) 60-69 ball ("qoniqarli") uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- o'qish va bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javob olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

d) quyidagi hollarda talabning bilim darajasi 59 va undan past ball qoniqarsiz baholanishi lozim:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Karimova Saida
E-mail:	Karimova@1988.ru
Tashkilot:	Guliston davlat universiteti
Taqrizchilar:	Sh.Kenjayev – "Ijtimoiy fanlar" kafedrası mudiri, PhD. (GulDu)

S. Ismoilov - GulDU "Ijtimoiy fanlar" kafedrası dotsenti